

Divers Den Haag

“The past is present”

29 november 2016 – 12.30 – 16.30 uur Theater Dakota, Zuidlarenstraat 57 Den Haag

Programma

- 12.30 uur – Inloop met lunch
- 13.15 uur – Opening Joger de Jong
- 13.30 uur – Nieuwe deelnemers aan Divers Den Haag stellen zich voor
- 13.45 uur – The past present – Valika Smeulders
- 14.15 uur – Nieuwe plannen van Divers Den Haag
- 14.45 uur – pauze en op de foto!
- 15,15 uur – optreden van Rajae
- 15.45 uur – Afronding, napraten en netwerken met een drankje en op de foto

Opening

Joger de Jong, voorzitter van Divers Den Haag, heet alle aanwezigen van harte welkom. Dank aan Theater Dakota voor de gastvrijheid van vandaag. Dakota is een theater waar veel vrijwilligers hun energie in stoppen met hele mooie resultaten en terecht het cultuurpaleis van Zuid genoemd wordt.

Er zijn weer een aantal nieuwe gezichten, voor hen een speciaal welkom. Elk jaar sluiten we af met een bijeenkomst met een speciaal tintje, dit keer een optreden van Rajae en haar band.

Divers Den Haag is een beweging, geen organisatie, de kracht van de beweging zit in de deelnemers. De aandacht die nodig is om de diverse samenleving zo in te richten dat iedereen tot zijn recht komt is hard nodig. De beweging startte in 2009 op initiatief van de

toenmalige wethouder Bert van Alphen is uitgegroeid tot de beweging van vandaag. Er zijn een aantal activiteiten gerealiseerd die een bijdrage kunnen leveren aan het doel, zo is er de leergang diversiteit ontwikkeld in samenwerking met de Haagse Hogeschool die drie maal per jaar start. Naast deze leergang zijn er de brede bijeenkomsten zoals vandaag die zo'n vier keer per jaar georganiseerd worden met uiteenlopende onderwerpen. Er komen dilemma's aanbod voor bestuurders, maar ook voor medewerkers aan de voorkant. Het aantal deelnemers aan de beweging groeit en dat is verheugend. Vandaag is een prominente plek gereserveerd voor Dr. Valika Smeulders, specialist in maatschappelijke diversiteit, erfgoed en het slavernijverleden. Na de pauze zal Rajae El Mouhandiz optreden, zij is zangeres, maker van korte films en pionier, zij treedt op in binnen en buitenland en maakt Maghreb Pop, Jazz en Soul. Vandaag hebben we nog een bijzondere gast en dat is fotograaf Henriëtte Guest, zij maakt van alle aanwezige een mooie portretfoto met het verzoek om toestemming te geven deze foto te gebruiken in uitingen voor Divers Den Haag zoals website, folders en ander promotiemateriaal

Nieuwe deelnemers aan Divers Den Haag

Humanitas

Danielle Aldershoff stelt de vrijwilligerstak van Humanitas voor. Humanitas is een landelijk werkende organisatie en is verdeeld in regio's en districten. Landelijk zijn 22.000 vrijwilligers zo'n 60.000 deelnemers aan de activiteiten. Regio Zuidwest is één van de regio's, de thema's waarbij Humanitas ondersteuning biedt zijn: EENZAAMHEID, VERLIES, OPVOEDEN, OPGROEIEN, DETENTIE EN THUISADMINISTRATIE. Humanitas streeft er naar om diverser te worden en zijn daarom ook op zoek naar nieuwe bestuurders en coördinatoren van verschillende culturele achtergronden om echt iedereen te kunnen bereiken die onze ondersteuning nodig heeft of goed kan gebruiken. Bij deze een oproep.

Stichting Straat consulaat

Elly Burgering presenteert de Stichting Straat consulaat, een belangenbehartiging voor dak- en thuislozen en drugsgebruikers. Zij verzorgen educatieprogramma's en streven eveneens naar diversiteit, diversiteit is een thema en dan niet alleen tussen verschillende

culturen maar ook armen en rijken want het kan iedereen overkomen dat hij dak- of thuisloos wordt. Elly heeft zich opgegeven voor de leergang diversiteit en hoopt op die manier ook contacten te leggen en kennis op te doen om de diversiteit te vergroten., evenals via het netwerk van Divers Den Haag.

The past is present – Valika Smeulders

Valika neemt ons mee naar de 17e en 18e eeuw om aan de hand via schilderijen en geschriften te laten zien dat er sinds die tijd al mensen in Nederland woonden uit Afrika en het Caribisch gebied.

Goedemiddag allemaal, Dank aan Divers Den Haag, in het bijzonder Jan Booij voor de uitnodiging om hier vandaag te spreken. Ik had nog niet eerder van Divers Den Haag gehoord maar toen ik de website bekeek, was ik aangenaam verrast. Ik las namelijk dat Divers Den Haag zich richt op organisaties in de maatschappelijke dienstverlening, belangenbehartiging, onderwijs, overheid etc., organisaties die zich allemaal bezighouden met mensen met superdiverse achtergronden. En organisaties zou ik met mijn werk ontzettend graag willen bereiken. Ik geeft onder meer tours door de stad, waarbij ik de stad door een andere bril laat zien: de bril van mensen die al vanaf de 17^e en 18^e eeuw hierheen kwamen vanuit Afrika en het Caribisch gebied. Dat er al eeuwenlang zwarte mensen in Nederland wonen, is niet zoals we op school Nederland leren zien. Ook in de musea worden steeds vaker de witte, mannelijke helden centraal gesteld. Dit is problematisch omdat het discours rondom identiteit in Nederland draait om “thuishoren” in veel landen waar diverse etniciteiten bij elkaar wonen bestaat een gedeelde nationale identiteit waarbinnen die etniciteiten

samenkomen: African American, Hispanic American, Native American, je bent uiteindelijk allemaal American. Ook in Suriname zijn Creoolse of Hindoestaanse Surinamers uiteindelijk vooral Surinamers.

In Nederland is dat anders. In Nederland wordt etniciteit aan “thuishoren” gekoppeld. In discussies rondom ras in Nederland dan ook regelmatig geroepen dat mensen terug zouden moeten naar hun eigen land. Etniciteit in Nederland wordt voornamelijk gezien als voortkomend uit migratie vanaf de 20^e eeuw. Er is nauwelijks bewustzijn over de betekenis van de koloniale geschiedenis voor internationale betrekkingen, intermenselijke verbanden en migratie naar Nederland. En daarmee, dat diversiteit in etniciteit in Nederland dus eeuwenoude wortels heeft.

Ik wil u graag voorstellen aan een aantal mensen dat hier gewoond heeft om te laten zien dat voortdurend focus op een beperkt aantal witte mannen een onvolledig beeld van de werkelijkheid geeft. Wat vertellen deze relatief onbekende verhalen ons over “thuishoren”? Wat zegt de voortdurende onbekendheid met deze verhalen over het

“framen” van groepen in de hedendaagse

samenleving?

Was Nederland in de koloniale tijd lelieblank? Vanaf de 17^e eeuw veroverde Nederland gebieden in Afrika en de Amerika's om daar economie op te zetten die draaiend om plantages. En op die plantages werden mensen als slaaf te werk gezet, mensen die daarvoor uit Afrika gehaald werden. Veel Nederlanders woonden in die gebieden en hadden daar slaafgemaakten om zich heen. Een deel van hen wilde die slaafgemaakten ook bij zich hebben als ze weer terug in Nederland kwamen. Dat is de achtergrond van de vele donkere jongens die op schilderijen terug te vinden zijn. Zoals op deze portretten van Maria Stuart, vrouw van Willen II van Oranje Nassau; Johan Maurits van Nassau Siegen; een close up van het schilderij van de familie Kerckhoven... Ze worden vaak symbolisch genoemd maar het klopt wel. Zo is er van deze twee jongens in het midden bekend dat zij Cerdon en Cupido heetten, de eerste was geboren op Curaçao en de tweede

waarschijnlijk Afrika. Cupido is hier in Den Haag getrouwd, werd vader van een dochter en die dochter werkte in een kledingzaak. Dat maakt het heel goed mogelijk dat ook zij kinderen heeft gekregen en dat er mogelijk nog nakomelingen van Cupido leven, vandaag de dag mogelijk hier in Den Haag. We weten dat dat zo is in geval van een andere zwarte jongen die hier als knecht kwam te wonen. Eind 18^e eeuw geboren in West-Afrika als slaaf naar Suriname gebracht en toen hierheen gekomen met een Nederlandse kapitein, van Woensel. Christiaan Congo Loango huwde in Den Haag twee keer en werd vader van tien kinderen. Een deel van zijn nakomelingen leeft nog altijd, draagt nog altijd de naam Congo Loango. Maar er zijn ook jongens geweest die namen kregen waar de Afrikaanse afkomst niet langer duidelijk is, zoals van der Vegt. Ik ben ervan overtuigd dat als heel Nederland een DNA test zou laten doen dat een aardig deel van Nederland Afrikaans bloed zal

hebben, niet voortkomend uit een connectie met de oermoeder Lucy, maar vanwege de

koloniale periode.

Deze jongens kwamen hier terecht als knechten, maar er zijn ook jongens die in een hele andere situatie terecht kwamen, met andere mogelijkheden en andere kansen. Waar mensen samen komen, worden kinderen geboren. Zo ook in de koloniale wereld. Er zijn gevallen geweest van hoge ambtenaren die kinderen kregen met inheemse vrouwen, vaders die deze kinderen onder hun hoede namen en erop toe zagen dat zij een goede opleiding kregen en vervolgens een goede baan. Dat geldt bv voor de man op dit portret met zijn vrouw. Zijn vader was gouverneur in Elmina, zijn moeder, zijn slavin. Dit echtpaar behoorde tot de nieuwe Surinaamse gekleurde middenklasse, vandaar dat zij zich konden veroorloven een portret te laten nemen. Dit is een van de aller eerste

daguerreotypes van Suriname. Samen kregen zij vijf kinderen waarmee ze vanuit Suriname in 1860 naar Nederland kwamen, zodat zij hier een opleiding konden volgen. Een van hun zoons de man rechts, Abraham Ellis, werd in 1903 minister van Marine, de eerste gekleurde minister van Nederland, later ook speciaal Adjudant van Koningin Wilhelmina. Een soort gelijk verhaal is dat van Frederik Willem Fennekol. Zijn vader was een hoge ambtenaar die in Afrika een lokale vrouw trouwde. Frederik Willem Fennekol promoveerde in de rechten en werd een hoge ambtenaar hier in Den Haag. Hij specialiseerde zich in koloniale zaken, vooral die in de oost en schreef zelfs mee aan een speciale paragraaf over koloniale zaken voor de grondwet van 1798.

Hoe staat het met de vrouwen? Op schilderijen zijn vrijwel alleen jongens te vinden, toch weten we uit de archieven dat er ook vrouwen als dienstbode meegenomen zijn naar Nederland. Ze worden bv genoemd als reisgezellin van vrouwen die reizen van de koloniën naar Nederland, denk bv aan de dochters van ambtenaren en plantage eigenaren. Daarnaast is het ook mogelijk dat vrouwen in het gezelschap van mannen naar Nederland kwamen. Relaties tussen witte

mannen met donkere of gekleurde vrouwen waren niet ongebruikelijk maar kregen meestal geen officiële status. Mogelijk is dat de reden dat wij relatief weinig vrouwen terug vinden in de archieven. Jonge mannen die hierheen kwamen werden gedoopt als zij hier trouwden, dat is terug te vinden. Maar als een vrouw hierheen gehaald werd als maîtresse dan werd zij waarschijnlijk niet gedoopt, en bestaan er dus weinig gegevens van haar.

Maar er waren ook vrouwen buiten de familiesfeer van Europese Nederlanders die hierheen kwamen, hier in Den Haag werd nl ook recht gesproken over niet alleen heel Nederland maar ook elders in het Koninkrijk. Was je het niet eens met de beslissing van een lagere, lokale rechter, dan kon je hier op het Binnenhof in Hoger beroep gaan. Dit is o.m. gedaan door twee bijzondere vrouwen uit het Caribisch gebied. De eerste is Elisabeth Samson uit Suriname. Zij was de dochter van een slavin maar zelf vrijgeboren. Zij groeide op in een familie van zowel slaafgemaakten als slaveneigenaren en zij leerde van hen handel drijven. Daarin was zij zo succesvol dat zij de rijkste vrouw van Paramaribo werd, ze verdiende vele malen meer dan de gouverneur. Ondanks haar rijkdom en haar connecties werd ze als zwarte vrouw niet in het openbaar erkend. Omdat ze dat niet accepteerde raakte ze in onmin met de gouverneur wat leidde tot verbanning uit Suriname. Die verbanning vocht zij hier in Den Haag aan en met succes. 25 jaar later in 1764 bracht zij nog een zaak voor het Binnenhof, zij stelde dat ze recht had om een witte man te trouwen. Ook daarin werd ze na 3 jaar procederen in het gelijk gesteld. Ze heeft dus als zwarte vrouw in de 18^e eeuw 2x gewonnen

van de koloniale Surinaamse overheid, dat zal niet gemakkelijk zijn geweest. Maar ze is niet de enige, ook Maria Franko was een vrije zwarte vrouw en ondernemster. Geboren op St. Eustatius als slavin, later wonend op Curaçao waar zij zichzelf vrijkocht, zij werkte o.m. aan de administratie van de plantages. Zij werd beschuldigd van diefstal, gevangen gezet, haar bezittingen zijn geveild en uiteindelijk werd zij verbannen. Zij werd op een schip naar Jamaica gezet van waaruit zij naar Engeland vertrok en via Amsterdam uiteindelijk in Den Haag aankwam. Net als Elisabeth Samson huurde ze hier iemand in die haar zaak op het Binnenhof kon voorleggen. Zij won maar er lag bijna 20 jaar tussen haar arrestatie (1758) en de vergoeding van haar bezit(1777) Wat we zien aan de verhalen van deze twee vrouwen is dat zij zelfs in een systeem dat op huidskleur discrimineerde zij beiden in staat waren op eigen kracht een fortuin te vergaren, daarop werden zij zwaar tegen gewerkt. Vervolgens wisten zij juridische processen tegen de koloniale overheden in gang te zetten en uiteindelijk te winnen, wat wijst op kennis van bestuurlijke, juridische en sociale systemen en relevante contacten.

Wat vertellen deze relatief onbekende gezichten en verhalen ons nu over “thuishoren”? Wat zegt de voortdurende onbekendheid van deze verhalen over het “framen” van groepen in de hedendaagse samenleving? Wat kan meer inzicht in de samenleving van toen ons nu opleveren?

Thuishoren

Zwart is al deel van Nederland vanaf de koloniale periode vanwege de aanwezigheid van Nederland in Afrika en de Amerika's inclusief het Caraïbisch gebied. Zwarte mensen in Nederland waren niet alleen bedienden maar hebben ook leiding gegeven, hebben juridische processen tegen overheden en andere machthebbers in, bewezen wat hun rechten waren, hebben meegeschreven aan de grondwet.

Framen

Op school, in musea, leren wij hoogstens over zwarte in het koninkrijk als anonieme arbeidskracht en over de aanwezigheid van zwarten hier als gevolg van de 20^e-eeuwse

migratie. Niet als inherent groeiend onderdeel van de Nederlandse samenleving vanaf de 17^e eeuw en bovendien aanwezig in het DNA van veel meer witte Nederlanders dan wij doorgaans beseffen.

Nederlandse identiteit

Meer bekendheid en bewustzijn over de geschiedenis van dit land en deze en andere personages daarbinnen zou dus ingezet kunnen worden om te werken aan een grotere diversiteit binnen de voorbeeldfiguren een nieuwe beleving van “thuishoren” een meer inclusieve beleving van het Nederlandschap Ik heb slechts in vogelvlucht gesproken over deze figuren en wat zij bereikt hebben maar het wordt natuurlijk pas echt interessant en leerzaam als we ook dieper zouden gaan onderzoeken in welke context zij dat gedaan hebben en hoe zij het voor elkaar gekregen hebben. Hoe is het bv om ten tijde van de slavernij hier als zwarte vrouw een rechtszaak te initiëren? Juist de drempels de nuances in de verschillende situaties waarbinnen deze mensen zich bevonden en hoe elk van hen

daarmee is omgesprongen zou de samenleving van nu als voorbeeld kunnen dienen. Over de fouten die we niet meer willen herhalen, over de mensen waar we ons nu door zouden willen laten inspireren. Tot slot: Herhaal ik mijn aanbod: Ik heb verteld vooral over de aanwezigheid van zwart in Nederland maar tijdens tours praat ik ook over Europese Nederlanders zowel ambtenaren en plantagebezitters als over abolitionisten, mensen die zich inzetten voor het beëindigen van de slavernij. Ik ga heel graag wandelen met u en uw collega's, tijdens een bedrijfsuitje of lunchpauze. Op mijn website www.pasadopresente.nl vindt u alle informatie over de tours.

Vragen/opmerkingen vanuit de zaal:

- Een van de aanwezigen geeft aan dat al ver voor de 17^e eeuw al zwarte mensen in Nederland te zien waren op tekeningen, schilderijen e.d.
- Vraag is hoe het ging met mensen uit Nederlands - Indië – Valika geeft aan dat zij bij haar onderzoek gefocust heeft op Afrika, Suriname en de Cariben. Over Nederlands Indië is vast ook nog veel te zeggen en te onderzoeken op dit onderwerp.

- Slavernij heeft altijd bestaan en bestaat nu nog steeds, helaas, In Zuid-Afrika was er ook veel slavernij maar dat is nu geen issue meer omdat het uiterlijk niet meespeelt
- Het is en was in Nederland niet toegestaan slaven te hebben, in de slaventijd loste men dat soms op door een termijn te stellen voor een verblijf in Nederland. BV langer dan drie maanden dan was de slaaf vrij, korter dan kon de eigenaar de slaaf weer gewoon meenemen.

- De vraag hoe de Nederlandse bevolking reageerde op de zwarte mensen is niet bekend, het zou mooi zijn wanneer daar bij verder onderzoek iets meer over bekend zou worden.

Joger dankt Vilka zeer voor haar interessante verhaal en de wandeling door Den Haag is een aantrekkelijk aanbod.

Nieuwe plannen Divers Den Haag

Joger de Jong geeft in het kort een beeld van de mogelijkheden van Divers Den Haag voor het komende jaar aan de hand van een PP presentatie (zie bijlage)

De resultaten van Divers Den Haag zijn er, het is gelukt om bij steeds meer organisaties diversiteit op een positieve manier op de agenda te krijgen. Op die manier worden meer burgers bereikt en groeit het netwerk en weten organisaties en mensen elkaar te vinden. De leergang die in samenwerking met de Haagse Hogeschool georganiseerd wordt is een groot succes en heeft al meer dan 100 deelnemers gehad.

Voor de toekomst is de uitdaging om vol te houden, het proces vraagt een lange adem en ondanks de verharding in het debat is het

belangrijk om door voorbeeld gedrag te laten zien dat diversiteit positief werkt. Divers Den Haag zal zich in de komende jaren verbreden, verdiepen, versterken en verjongen, dit zijn belangrijke aspecten om tot nog betere resultaten te komen en te blijven inspireren. Divers Den Haag is geen organisatie maar een beweging maar ook een beweging heeft enige vorm van organisatie nodig Divers is een beweging, geen instituut, daarvoor stelt de huidige coördinatiegroep het volgende voor.

- Enige organisatie noodzakelijk, netwerkverband waarin een ieder verantwoordelijkheid neemt voor bedenken, organiseren en uitvoeren
- Niet nieuw, gebruiken van het bestaande
- Klein coördinatieteam (uit aangesloten groeperingen)
- Elke partner kent een ambassadeur/diverseling, zorgt voor verbinding

Vragen/ opmerkingen uit de zaal: Divers Den Haag is sympathieke beweging met al veel aangesloten organisaties maar is er eigenlijk een woordvoerder van deze club en zo ja wie is dat dan? Joger geeft antwoord dat er geen woordvoerder is omdat de voorzitter niet kan spreken namens alle organisatie daarvoor zou weer vergaderd moeten worden en standpunten ingenomen. Iedere organisatie kan dat het beste zelf doen, dus geen standpunt van Divers Den Haag.

Het doel moet toch zijn dat iedereen zijn plek kan vinden in de Nederlandse samenleving.

Het verhaal van Valika heeft ons geleerd dat het belangrijk is je eigen geschiedenis te kennen en dat geldt zeker voor de huidige migranten 2^e en 3^e generatie.

Het verbreden van de beweging kan ook betekenen dat het verwaterd, daar voor oppassen en mogelijk eerst meer de diepte in.

Goed is het om prioriteiten te stellen en dat zal soms de diepte betekenen en soms verbreding.

Nog even ter herinnering, De bijeenkomst bij de Kessler Stichting over seksuele diversiteit "tour d'amour" is toegankelijk voor iedereen. Deze bijeenkomst is donderdag 1 december a.s. en begint om 15.30 uur adres is De La Reyweg 530 in Den Haag

Hiermee sluit Joger de Jong het eerste deel van de middag af

[Pauze en gelegenheid om op de foto te gaan!](#)

Nu is de beurt aan Rajea El Mouhhandiz met Actus Erdogan op gitaar. Zij begint met de uitleg wat zij doet in binnen en buitenland, ondanks cultuur en taal verschillen is het mogelijk elkaar te bereiken met muziek want dat is de universele taal die iedereen verstaat, dat wil zij de wereld duidelijk maken zo ook vanmiddag met dit mooie gezelschap.

Zij verzorgt verschillende projecten in Amsterdam Rotterdam en Den Haag. Zij heeft zelfs soms ook last van haar versplinterde identiteit met een vader en moederland de

een gaat niet boven de ander maar in de muziek komt dat allemaal samen.

Het optreden is een succes dank daarvoor.
Kijk ook even op haar website
www.rajae.net

bijeenkomsten 2017

- 14 maart
- 6 juni
- 26 september
- 21 november